

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. lapkričio 16 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublės, Artūro Driuko (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanaukaitės (pranešėja), teismo posėdyje kasacinio rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovės **D. R. D.** kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 11 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo **D. D.** ieškinį atsakovei **D. R. D.** dėl santuokos nutraukimo dėl abiejų suutuotinių kaltės, santuokoje įgyto turto bei prievolių padalijimo ir atsakovės **D. R. D.** priešieškinį ieškovui **D. D.** dėl santuokos nutraukimo dėl kito suutuotinio kaltės, santuokoje įgyto turto padalijimo, neturtinės žalos atlyginimo priteisimo

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių turto, kuris yra bendroji jungtinė suutuotinių nuosavybė, padalijimo tvarką ir sąlygas (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 3.127 straipsnio 3 dalis), aiškinimo ir taikymo.
- Ieškovas prašė teismo: nutraukti ieškovo ir atsakovės **D. R. D.** santuoką, įregistruotą (*duomenys neskelbtini*) Kauno miesto civilinės metrikacijos skyriuje, įrašo Nr. 3344, dėl abiejų suutuotinių kaltės; po santuokos nutraukimo ieškovui palikti pavardę – „D.“, o atsakovei palikti jos pasirinktą pavardę; pripažinti, kad santuokos nutraukimas jo ir atsakovės turtingiems teisėms teises pasekmes sukėlė nuo 2019 m. rugpjūčio 22 d.; padalyti santuokos metu įgytą nekilnojamąjį turtą: paskirti jam natūra 1/2 dalį žemės sklypo ir gyvenamojo namo, esančių (*duomenys neskelbtini*), ir atsakovei paskirti natūra 1/2 dalį žemės sklypo ir gyvenamojo namo, esančių (*duomenys neskelbtini*); padalyti santuokos metu įgytas transporto priemones: automobilį „Opel Vectra“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), ir automobilį „Nissan X-TRAIL“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), po santuokos nutraukimo priteisti ieškovui, o automobilį „BMW X Reihe“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), priteisti atsakovei; priteisti ieškovui iš atsakovės 1500 Eur kompensaciją už jai tenkančią vertingesnį automobilį priteisti ieškovui iš atsakovės 973,01 Eur kompensaciją už asmeninį prievolės AB SEB bankui pagal Lizingo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) vykdymą nuo 2019 m. rugpjūčio 30 d. iki 2020 m. kovo 30 d. (ieškovo teismo posėdyje metu žodiniu prašymu patikslintas reikalavimas, kurio jis prašė iš atsakovės priteisti pusę, jau gyvenant atskirai, sumokėtos lizingo įmokų sumos dydžio kompensaciją – 1459,50 Eur (vietoje 973,01 Eur dydžio kompensacijos)); bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
- Ieškovas dėl santuokoje įgyto turto nurodė, kad jis su atsakove santuokos metu įgijo nekilnojamąjį turtą – žemės sklypą ir gyvenamąjį namą, tris automobilius. Ieškovas teigė, kad kompensacijos išmokėti atsakovei galimybių neturi. Bendram nekilnojamajam turtui įgyti buvo panaudotos bendros santuokinės lėšos, gautos už parduotus kitus nekilnojamojo turto objektus, taip pat ieškovo uždirbti pinigai, nes jis buvo profesionalus krepšininkas, už sportinę veiklą gavo nemažą pinigų sumą, o atsakovė niekuomet niekur nedirbo, šeimai laikė tik jį vienas. Kur buvo panaudotos atsakovei asmeninės nuosavybės teise turėto nekilnojamojo turto pardavimo pajamos, ieškovas negalėjo paaiškinti, joms disponavo atsakovė ir šios lėšos bendram nekilnojamajam turtui įgyti nebuvo skirtos.
- Atsakovė pareiškė teisme priešieškinį ir prašė teismo: nutraukti atsakovės ir ieškovo santuoką, įregistruotą (*duomenys neskelbtini*) Kauno miesto civilinės metrikacijos skyriuje, įrašo Nr. 3344, dėl ieškovo kaltės; dėl santuokos iširimo priteisti atsakovei iš ieškovo 10 000 Eur neturtinei žalai atlyginti; pripažinti, kad santuokos nutraukimas atsakovės ir ieškovo turtingiems teisėms teises pasekmes sukėlė nuo 2019 m. rugpjūčio 22 d.; padalyti santuokos metu įgytą nekilnojamąjį turtą: žemės sklypą ir gyvenamąjį namą, esančius (*duomenys neskelbtini*), priteisti natūra atsakovei, o ieškovui priteisti 24 060 Eur kompensaciją už 1/5 dalį minėto nekilnojamojo turto, kompensaciją išmokant per 6 mėnesius nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos; padalyti santuokos metu įgytas transporto priemones: automobilį „Opel Vectra“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), ir automobilį „Nissan X-TRAIL“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), po santuokos nutraukimo priteisti ieškovui, o automobilį „BMW X Reihe“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), priteisti atsakovei; priteisti atsakovei iš ieškovo 1950 Eur išlaidų bendro turto remontui; bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
- Atsakovė dėl santuokoje įgyto turto nurodė, kad santuokos metu įgijo nekilnojamąjį turtą – žemės sklypą ir gyvenamąjį namą, kuriam įgyti buvo panaudotos jos asmeninės nuosavybės teise turėto nekilnojamojo turto pardavimo pajamos ir tik labai nedidelė dalis bendrų suutuotinių lėšų.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Kauno apylinkės teismas 2021 m. gegužės 26 d. sprendimu ieškinį ir priešieškinį tenkino iš dalies: nutraukė ieškovo ir atsakovės santuoką, įregistruotą (*duomenys neskelbtini*) Kauno miesto civilinės metrikacijos skyriuje, įrašo Nr. 3344, dėl abiejų suutuotinių kaltės; po santuokos nutraukimo ieškovui paliko pavardę – „D.“, atsakovei paliko pavardę – „D.“; pripažino, kad santuokos nutraukimas ieškovo ir atsakovės turtingiems teisėms teises pasekmes sukėlė nuo 2019 m. rugpjūčio 22 d.; priteisė ieškovui iš atsakovės 1459,50 Eur kompensaciją už asmeninį įgytą panaudojimą įgytą bendrą suutuotinių lėšų; ieškovui asmeninės nuosavybės teise priteisė automobilį „Opel Vectra“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), ir automobilį „Nissan X-TRAIL“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*); atsakovei asmeninės nuosavybės teise priteisė automobilį „BMW X Reihe“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*); priteisė ieškovui iš atsakovės 770,25 Eur kompensaciją už atsakovei atitenkančią vertingesnę transporto priemonę; priteisė natūra ieškovui 1/2 dalį žemės sklypo ir 1/2 dalį gyvenamojo namo, esančių (*duomenys neskelbtini*); priteisė natūra atsakovei 1/2 dalį žemės sklypo ir 1/2 dalį gyvenamojo namo, esančių (*duomenys neskelbtini*); kitus ieškovo ir priešieškinio reikalavimus atmėtė; paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
- Pirmosios instancijos teismas dėl santuokos metu įgyto nekilnojamojo turto padalijimo nustatė, kad 2008 m. sausio 1 d. ginčo šalys turėjo sukaupusios 493 000 Lt (142 783 Eur) už parduotą bendrosios jungtinės suutuotinių nuosavybės teise turėtą turtą (198 000 Lt (57 345,00 Eur) + 295 000 Lt (85 438 Eur) = 493 000 Lt (142 783 Eur), kurios teismas pripažino bendromis suutuotinių lėšomis. Asmeniškai atsakovė nuo 2008 m. vasario 1 d. turėjo mažiausiai 520 000 Lt (150 602 Eur) už parduotą butą (*duomenys neskelbtini*). Šiuos pinigus teismas pripažino asmeninėms atsakovės lėšomis. Pirmosios instancijos teismas svarbia aplinkybe taip pat pripažino ir tai, kad VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre yra užfiksuota, jog gyvenamojo namo atkūrimo sąnaudos (statybos vertė) yra 159 000 Eur.
- Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ginčo žemės sklypai ir dar nebaigiam statyti gyvenamajam namui įsigyti buvo reikalingi 458 000 Lt (132 664 Eur) (200 000 Lt (57 924 Eur) + 258 000 Lt (74 722 Eur) = 458 000 Lt (132 664 Eur)). Ieškovas ir atsakovė buvo sukaupę 493 000 Lt (142 783 Eur) bendrų suutuotinių lėšų, t. y. daugiau, nei buvo reikalinga ginčo nekilnojamajam turtui įgyti. Prievolė atsiskaityti už įsigyjamą nekilnojamąjį turtą pirmiausiai yra vykdoma iš bendro suutuotinių turto. Be to, 2008 m. kovo 7 d. sudarytos pirkimo–pardavimo sutarties 2.1 punkte buvo aiškiai nurodyta, kad ginčo nekilnojamąjį turtą suutuotiniai perka bendrosios jungtinės nuosavybės teise, t. y. tam bus naudojamos bendros santuokinės lėšos, o ne kurio nors iš suutuotinių asmeninės santaupos. Nors atsakovė ir turėjo sukaupusi asmeninių lėšų (2008 m. vasario 1 d. jį mažiausiai turėjo 520 000 Lt (150 602 Eur)), tačiau pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad suutuotiniams turint pakankamai bendrų suutuotinių lėšų, už bendrosios jungtinės suutuotinių nuosavybės teise įsigyjamą nekilnojamąjį turtą buvo atsisakoma būtent iš jų, o ne iš asmeninių atsakovės santaupų. Nei ieškovas, nei atsakovė negalėjo teismui nuosekliai paaiškinti, kur buvo panaudotos bendros santuokinės, o kur – atsakovės asmeninės lėšos, jie kardinaliai skirtingai aiškino šias faktines aplinkybes, todėl teismas nusprendė, kad ginčo nekilnojamas turtas buvo įgytas būtent už santuokos metu ieškovo ir atsakovės sukauptas bendras santuokines lėšas, kurių suutuotiniai turėjo netgi daugiau, nei buvo reikalinga minėtam nekilnojamajam turtui įsigyti. Pirmosios instancijos teismo vertinimu, atsakovė nepateikė jokių objektyvių įrodymų, kad ginčo nekilnojamajam turtui įsigyti (jį įrengti) buvo panaudotos būtent jos asmeninės lėšos, ir nepaneigė nustatytos bendrosios jungtinės suutuotinių nuosavybės prezumpcijos.
- Pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasis [CK 3.109 straipsnio](#) 1 dalies 2 ir 3 punktų nuostatomis, nurodė, kad prievolė atsiskaityti už įsigyjamą nekilnojamąjį turtą pirmiausiai yra vykdoma iš bendro suutuotinių turto. Tokią išvadą teismas padarė dar ir dėl to, kad 2008 m. kovo 7 d. sudarytos pirkimo–pardavimo sutarties 2.1 punkte aiškiai buvo nurodyta, kad ginčo nekilnojamąjį turtą suutuotiniai pirkė bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Dėl to pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad byloje nebuvę nustatyti jokių faktinių aplinkybių, kurios įpareigotų teismą dalijant santuokos metu įgytą turtą nukrypti nuo suutuotinio bendro turto lygių dalių principo, taip pat nebuvę duomenų, kurie būtų leidę teismui daryti išvadą, kad bent viena iš ginčo šalių (suutuotinių) būtų finansškai pajėgi išmokėti kitam suutuotinui gana didelę (101 500 Eur) piniginę kompensaciją už jai priklausančią ginčo nekilnojamojo turto dalį, todėl nusprendė, kad ginčo nekilnojamas turtas, nutraukiant ieškovo ir atsakovės santuoką, padalytinas natūra.
- Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi civilinę bylą pagal atsakovei apeliacinį skundą, 2021 m. lapkričio 11 d. nutartimi pakeitė Kauno apylinkės teismo 2021 m. gegužės 26 d. sprendimą ir nustatė, kad ginčo šalių santuoka, įregistruota (*duomenys neskelbtini*) Kauno miesto civilinės metrikacijos skyriuje, įrašo Nr. 3344, nutraukiamas dėl ieškovo kaltės; priteisė atsakovei iš ieškovo 2000 Eur neturtinei žalai atlyginti; perskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą; kitą Kauno apylinkės teismo 2021 m. gegužės 26 d. sprendimo dalį paliko nepakeičia, priteisė bylinėjimosi išlaidų, turėtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimą.
- Apeliacinės instancijos teismas iš byloje surinktų įrodymų nustatė, kad ginčo šalys santuokos metu įgijo keletą nekilnojamojo turto objektų, šiuos pardavusios gavo 493 000 Lt (142 783 Eur); 198 000 Lt (57 345 Eur) buvo gauti už parduotą butą (*duomenys neskelbtini*), 295 000 Lt (85 438 Eur) – už parduotą žemės sklypą su statiniais, esančių (*duomenys neskelbtini*). Atsižvelgdamas į byloje nustatytas aplinkybes, kad ginčo turto pagal 2008 m. kovo 7 d. sudarytą žemės sklypą ir dar nebaigto statyti gyvenamojo namo pirkimo–pardavimo sutartį įsigytas už 258 000 Lt (74 722 Eur), turto sukūrimo proceso metu 2008 m. sausio 25 d. paskolos sutarties pagrindu statybos darbus atlikusiam asmeniui buvo perduota 200 000 Lt (57 924 Eur), o ginčo turto atkūrimo sąnaudos (statybos vertė) buvo 159 000 Eur, apeliacinės instancijos teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, jog ginčo turto įsigijimo metu šalys buvo sukaupusios 493 000 Lt (142 783 Eur) bendrų suutuotinių lėšų, kurių pakako ginčo nekilnojamajam turtui įsigyti.
- Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismas taip pat išsamiai atliko ir šalinis priklausančios banko įstaigos esančių lėšų, gautų atsakovei pardavus asmeninės nuosavybės teise priklausančią turtą, sąrautų analizę ir nustatė, kad už atsakovei asmeninės nuosavybės teise turėto butą (*duomenys neskelbtini*), perleidimą buvo atsiskaityta etapais: 20 000 Lt (5 792 Eur) pirkėjas sumokėjo iki pirkimo–pardavimo sutarties pasirašymo, 500 000 Lt (144 810 Eur) pirkėjas privalejo sumokėti iki 2008 m. vasario 1 d., likusias 180 000 Lt (52 131,2 Eur) pirkėjas turėjo sumokėti per septynias kalendorines dienas nuo pardavėjos faktinio gyvenimo pabaigos parduotame bute dienos, t. y. 2008 m. kovo mėn. pradžios. Byloje pateikti šio sandorio pagrindui atlikti lėšų pavedimai ir banko įstaigos esančias sąskaitas teismui leido spręsti, kad statybos darbus atlikusiam asmeniui 200 000 Lt (57 924 Eur) buvo perduoti iki atsakovei gautant lėšas už perleistą jai asmeninės nuosavybės teise priklausančią turtą.
- Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai įvertino ir tai, kad abu suutuotiniai bendrai naudojo AB SEB banko sąskaita Nr. (*duomenys neskelbtini*), taip pat sąskaita Nr. (*duomenys neskelbtini*), į kurias buvo pervadamos lėšos, gautos perleidus tiek bendrosios jungtinės nuosavybės teise, tiek asmeninės nuosavybės teise priklausančią turtą. Bylos duomenys taip pat patvirtino, kad ginčo turto įsigijimo sandorio sudarymo metu ieškovas 2008 m. kovo 12 d. atliko 370 000 Lt (107 159 Eur) grynaisias pinigais išimimo operaciją (šėmė daugiau nei 30 000 Eur, reikalingus ginčo turto įsigijimo sandorio atlikimui). Gyvenant šeimai, pajamos, išlaidos paprastai laikomos bendromis, jei šalys nesusitaria kitaip. Nustatęs, kad šalys turėjo pakankamai bendrų suutuotinių lėšų nekilnojamajam turtui įsigyti, apeliacinės instancijos teismo vertinimu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad byloje neįrodyta, jog ieškovo 2008 m. kovo 12 d. iš AB SEB banko sąskaitos Nr. (*duomenys neskelbtini*) (kuria bendrai naudojo abu suutuotiniai ir kuroje buvo laikomos tiek santuokinės, tiek asmeninės lėšos) išimti 370 000 Lt (107 159 Eur) išimtinai priklausė atsakovei ir kad ši suma buvo panaudota ginčo turto įsigyti.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

- Kasaciniu skundu atsakovė prašo panaikinti Kauno apylinkės teismo 2021 m. gegužės 26 d. sprendimo ir Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 11 d. nutarties dalis dėl santuokoje įgyto turto – gyvenamojo namo, esančio (*duomenys neskelbtini*), ir žemės sklypo, esančio (*duomenys neskelbtini*), – padalijimo ir bylą perduoti nagrinėti iš naujo Kauno apygardos teismui arba Kauno apylinkės teismui. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai aiškino ir taikė [CK](#) 3.123 straipsnio 1 dalį, 3.127 straipsnio 3 dalį, 3.118 straipsnio 1 dalį, reglamentuojančias nukrypimo nuo lygių dalių principą, turto natūra padalijimą. Kasacinio teismo praktikoje kaip svarbūs kriterijai, leidžiantys nukrypti nuo bendro turto lygių dalių principo, be kita ko, pripažįstami vieno iš suutuotinių asmeninių lėšų panaudojimas kuriant bendrąją jungtinę suutuotinių nuosavybę. Bendras suutuotinių turto padalijimas lygiomis dalimis, jeigu kiekvienai konkrečiai atvejui nenumatomi svarbūs kriterijai, sudarantis teisinį pagrindą nukrypti nuo lygių dalių principo. Teismai, esant pareikštam reikalavimui nukrypti nuo lygių dalių principo išmokant kompensaciją, privalejo įvertinti ir nustatyti, kokia atsakovės asmeninio turto dalis įėjo į bendrą turtą, t. y. turėjo įvertinti rašytinius įrodymus (banko sąskaitos išrašus, pirkimo–pardavimo sutartis, laikotarpius, kada buvo atliekami turto pardavimo ir turto įsigijimo sandoriai, šalių gaunamas pajamas laikotarpiu tarp nekilnojamojo turto sandorio) ir pasisakyti, kokia atitinkamai dalis ieškovui turėtų būti kompensuota iš bendro turto ([CK](#) 3.98 straipsnio 2 dalis). Šiuo atveju pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai, sprenddami, kad nebuvo pateikta įrodymų, kur tiksliai buvo panaudotos lėšos už parduotą atsakovei priklausančią suutuotinį turtą, ir nėra galimybių jų tiksliai apsaikinti, taip pat kad turto įsigijimo metu šalys turėjo pakankamai bendrų lėšų turėti įsigyti, pažeidė šalių lygumoms, lygiateisiškumui, įrodymų tyrimo bei vertinimo taisykles (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 12, 17, 177, 178, 180 straipsniai, 182 straipsnio 1 dalies 5 punktas, 183, 185, 187 straipsniai).
 - Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai atsakovei nepriteisė nei didesnę turto dalies, nei kompensacijos už šios panaudotas asmenines lėšas ginčo turtui įsigyti ir tokia išvada prieštarauja kasacinio teismo formuojamai praktikai. Teismai taip pat neargumentavo, kodėl ginčo nekilnojamas turtas priskirtinas šalinis lygiomis dalimis ir padalijamas natūra ir kodėl nebuvo įvertintos aplinkybės dėl asmeninių atsakovės lėšų panaudojimo. Teismai, netinkamai vertindami turto įsigijimo aplinkybes, asmeninių lėšų panaudojimą, šalių konfliktinius santykius, pažeidė [CK 3.127 straipsnio](#) 3 dalies nuostatas. Pagal [CK 3.127 straipsnio](#) 3 dalies nuostatas, dalijant

sutuoktinių bendrąja nuosavybe esantį turtą, prioritetas teikiamas turto padalijimui natūra. Turtas padalijamas natūra, jei toks padalijimo būdas yra galimas. Spręsdamas dėl bendro sutuoktinių turto padalijimo būdo, teismas visų pirma turi atsižvelgti į sutuoktinių pageidavimus. Kai dėl to sutuoktiniai nesutaria, teismas, įvertinęs visas svarbias aplinkybes, nurodytas [CK 3.123 straipsnio](#) 1 dalyje, 3.127 straipsnio 3 dalyje, ir konstatuotas konkrečios bylos svarbias aplinkybes, parenka sutuoktinių turto padalijimo būdą. Nagrinėjamoje byloje teismų nustatytos aplinkybės leidžia spręsti, kad teismas netinkamai parinko nekilnojamojo turto padalijimo būdą, pažeidė nurodytą įstatymų nuostatas. Nagrinėjami atveju nustačius, kad yra būtina byloje nustatyti šalių panaudotų asmeninių lėšų bendrąjį jungtinę nuosavybę įsigyti dydį, o tai pagal [CPK 353 straipsnio](#) 1 dalį nepriklauso kasacinio teismo kompetencijai, apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis dėl sutuoktinių nekilnojamojo turto padalijimo turėtų būti panaikinta ir ši bylos dalis turėtų būti grąžinama apeliacinės instancijos teismui nagrinėti apeliacine tvarka šio naujo. Tik tinkamai išnagrinėjus bylos dalį dėl atsakovės asmeninių lėšų panaudojimo ir kompensacijos už tai priteisimą, būtų galima spręsti dėl turto padalijimo būdo.

- 14.3. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai nustatė sutuoktinių turto balansą. Pagal teismų praktiką, dalijant sutuoktinių bendrąjį jungtinę nuosavybę, pagal byloje esančią medžiagą sudaromas ir teismo sprendimo motyvuojamojoje dalyje išdėstomas sutuoktinių turto balansas, t. y. teismas pirmiausia nustato bendrą sutuoktinių turto ir kiekvieno iš jų asmeninį turtą ([CK 3.118 straipsnio](#) 1 dalis). Šios normos prasme turto sąvoka apima tiek aktyvą (kilnojamąjį ir nekilnojamąjį daiktą, vertybinį popierių, pinigą, reikalingas teises, kitas materialias ir nematerialias turtas), tiek ir pasyvą (skoliniai įsipareigojimai kreditoriams). Privalo būti padalijamas visas sutuoktinių turtas, nes santuokos nutraukimas yra bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės pabaiga ([CK 3.100 straipsnio](#) 4 punktą) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. birželio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-269/2012](#)). Byloje nustatytos aplinkybės neitinka formuojamos kasacinio teismo praktikos, kad į sutuoktinių bendro turto balansą gali būti įtraukiamas tik realiai egzistuojantis abiem sutuoktiniams ar vienam iš jų priklausančios nuosavybės teisės turtas. Tam, kad 2006 m. rugpjūčio 10 d. gautos lėšos, pardavus sutuoktiniams priklausančią turtą už 198 000 Lt (57 345 Eur), būtų įtrauktos į bendrą sutuoktinių turtą ginčo turto pirkimo metu, byloje buvo būtina nustatyti, ar ginčo turto įsigijimo dieną šios lėšos realiai egzistavo.
15. Atsiliepiamų į atsakovo kasacinį skundą ieškovas prašo kasacinį skundą atmesti ir palkiti nepakeistą apeliacinės instancijos teismo nutartį, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepiamas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:
- 15.1. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai, dalydami tarp sutuoktinių ginčo nekilnojamąjį turtą lygiomis dalimis, tinkamai taikė materialiosios teisės normas, nenukrypo nuo teismų praktikos, pagrįstai vertino aplinkybes, ar sutuoktinių turėtąs asmeninis turtas buvo panaudotas kuriant bendrąjį jungtinę nuosavybę ir kokio dydžio asmeninės investicijos buvo padarytos kuriant bendrąjį jungtinę nuosavybę. Nagrinėjami atveju, nesant jokių duomenų apie atsakovės asmeninių lėšų panaudojimą įgyjant ginčo turtą, teismai pagrįstai vadovavosi kasacinio teismo praktikoje suformuotomis taisyklėmis, kad tokia aplinkybė negali būti laikoma įrodymu.
- 15.2. Bylą nagrinėję teismai tinkamai ir objektyviai vertino byloje esančius įrodymus, nenukrypo nuo kasacinio teismo suformuotoms praktikos dėl įrodymų vertinimo ir pagrįstai konstatavo, kad atsakovė neįrodė prisidėjimo prie ginčo turto asmeninėms lėšoms fakto. Nors atsakovė kasaciniame skunde teigia, kad santuokinių lėšų įgyjant ginčo turtą nebuvo, tačiau šios argumentus byloje paneigė oficialūs rašytiniai įrodymai.
- 15.3. Ieškovas bylos nagrinėjimo metu nepriestariau turto padalijimui natūra arba nekilnojamojo turto priteisimui atsakovei ir tam, kad jis gautų kompensaciją, tačiau nesutiko su kompensacijos dydžiu. Pagal teismų praktiką, vienai iš šalių neturint galimybių išmokėti kompensaciją kitai šaliai, turimas dalytina natūra. Pažymėtina, kad turto padalijimo natūra principas yra prioritetas, nes toks padalijimo būdas labiausiai atitinka ir apsaugo savininko teises, o kiti turto padalijimo būdai gali būti taikomi esant pakankamai rimtam pagrindui. Taip pat pagal teismų praktiką, teismui sprendžiant vienam iš sutuoktinių priteisti ginčo turtą natūra, o kitam už jam tenkančią dalį kompensaciją pinigais, būtina aiškintis, ar antrasis sutuoktinis yra finansškai pajėgus sumokėti priteistą kompensaciją.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išsakinimai

Dėl kasacinės bylos nagrinėjimo ribų

16. Civiliniame procese galiojant dispozityvumo principui, teismo nagrinėjimo dalyko nustatymas yra ginčo šalių pareiga. Teismas nagrinėja ginčą neperžengdamas ginčo šalių nustatytų ribų. Viena iš šio principo įgyvendinimo išraiškų įtvirtinta [CPK 353 straipsnio](#) 1 dalyje, kurioje nustatyta, kad kasacinis teismas patikrina byloje priimtų teismų procesinius sprendimus teisės taikymo aspektu, o kasacijos funkcija vykdo neperžengdamas kasacinio skundo ribų. [CPK 353 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad teismas turi teisę peržengti kasacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos teisės ir visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai.
17. Šioje byloje kasacinių skundų atsakovė nesutinka su bylą nagrinėjusių teismų sprendimu šalių bendrąjį jungtinę nuosavybę padalyti joms lygiomis dalimis, keliamas klausimas dėl pagrindo priteisti kompensaciją arba nukrypti nuo lygių dalių principo dalijant bendrąjį jungtinę nuosavybę tuo atveju, kai vienas iš sutuoktinių panaudojo asmenines lėšas bendrąjį jungtinę sutuoktinių nuosavybę įsigyti (sukurti), todėl teisėjų kolegija, vadovaudamasi [CPK 353 straipsnio](#) 1 dalimi, pagal kurią kasacinė teismo funkcija vykdoma remiantis bylą nagrinėjusių teismų procesiniosios sprendimuose nustatytomis faktinėmis bylos aplinkybėmis, pasisako tik dėl šių teisės klausimų.

Dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių turto, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, padalijimo tvarką ir sąlygas

18. Įstatymų nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas reiškia, kad sutuoktiniai gali turėti ne tik bendro, bet ir asmeninio turto. [CK](#) įtvirtintas principas, pagal kurį nustatomas asmenų santuokoje įgyto turto teisinis režimas, – turtas, įgytas po santuokos sudarymo, laikomas bendrąjį jungtinę sutuoktinių nuosavybę ([CK 3.87 straipsnio](#) 1 dalis).
19. Vadovaujantis [CK 3.116 straipsnio](#) 1 dalies nuostatomis, turtas, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, gali būti padalintas sutuoktiniams jų susitarimu arba teismo sprendimu. Teismo sprendimu padalijamas turtas, kurį kaip bendrąjį jungtinę nuosavybę sutuoktiniai įgijo iki bylos iškilimo dienos arba iki teismo sprendimo priėmimo dienos ([CK 3.127 straipsnio](#) 1 dalis). Turtas padalijamas natūra, atsižvelgiant į jo vertę ir abiejų sutuoktinių bendro turto dalis, jeigu galima taip padalyti. Jeigu natūra abiem sutuoktiniams turto padalyti negalima, turtas natūra priteisiamas vienam sutuoktiniui, kartu į jį įpareigojant kompensuoti antram sutuoktiniui jo dalį pinigais. Parenkant turto padalijimo būdą ir padalijant turtą natūra, atsižvelgiama į nepilnamečių vaikų interesus, vieno sutuoktinio sveikatos būklę ar turinę padėtį arba kitas svarbias aplinkybes ([CK 3.127 straipsnio](#) 3 dalis).
20. Santuokos metu įgyto turto bendrosios jungtinės nuosavybės teisės prezumpcija gali būti nugrindyta, įrodžius, kad tam tikras turtas yra asmeninė sutuoktinio nuosavybė ([CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalis, 3.89 straipsnis).
21. Sprendžiant, ar [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalyje išvardytas turtas priskiriamas prie asmeninės vieno sutuoktinio nuosavybės, svarbūs keli kriterijai: turto įsigijimo laikas, turto įgyjimo pagrindas ar turto pobūdis. [CK 3.89 straipsnio](#) norma reikalauja, kad įgyjant turtą būtų aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įgyti turtą asmeninėms nuosavybėn. Jeigu tokia valia nebuvo aiškiai išreikšta ir sutuoktiniai nesutaria dėl nuosavybės teisių į turtą, turi būti vadovaujamasi [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalies prezumpcija, kad turtas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, kol nėra įrodyta, jog jis yra vieno sutuoktinio nuosavybė.
22. Pagal kasacinio teismo išsakinimus, tam, kad būtų paneigta bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcija, turi būti nustatytos šios kumulatyvios sąlygos: 1) sutuoktinio turtas įgytas už vieno iš sutuoktinių asmenines lėšas; 2) buvo aiškiai išreikšta sutuoktinio valia už asmenines lėšas įgyti turtą įgyti savo asmeninėms nuosavybėn (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 27 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260-378/2018](#) 15 punktą). Pareiga paneigti minėtą prezumpciją tenka sutuoktiniui, teigiančiam, kad tam tikras turtas yra asmeninė jo nuosavybė. Paneigus šią prezumpciją ir įrodžius, kad turtas yra asmeninė vieno iš sutuoktinių nuosavybė, toks turtas į dalytina turto masę nepatenka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugsėjo 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-478-248/2015](#)).
23. Nutraukus santuoką ir tarp sutuoktinių kilus ginčui dėl nuosavybės teisių į santuokos metu įgytą turtą, sutuoktinis, kuris mano, kad tam tikras turtas priklauso jam asmeninės nuosavybės teise, privalo paneigti [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtintą prezumpciją, kad turtas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė ([CK 3.89 straipsnis](#)).
24. Taip pat nutraukiant santuoką vienas iš sutuoktinių gali neįrodinėti (nėneigti) nuosavybės teisinio režimo, t. y. kad turto teisinis režimas yra jungtinė nuosavybė, tačiau gali teigti ir tokiu atveju privalo įrodinėti, jog tam sutuoktiniui, kuris prisidėjo asmeninėms lėšoms prie bendrosios jungtinės nuosavybės sukūrimo, turi būti kompensuojama. Tokiu atveju taikytina [CK 3.98](#) straipsnio 2 dalis, kurioje nurodyta, kad sutuoktinis turi teisę į kompensaciją tais atvejais, kai turtui, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, įsigyti buvo panaudotos ir asmeninės sutuoktinio lėšos.
25. Pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką sutuoktinių, panaudojus asmenines lėšas turtui, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, įsigyti, gali rinktis savo turinių teisių gynimo būdą ir priklausomai nuo pasirinkto būdo tikėtis atitinkamų teisių pasekmių kompensacijos ([CK 3.98](#) straipsnis) ir (ar) didesnę turto dalies gavimo ([CK 3.123 straipsnis](#)) (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 23 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-111-687/2020](#) 27 punktą). Esant nustatytai aplinkybei dėl sutuoktinio asmeninių lėšų panaudojimo įsigyjant turtą, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė ir kuris yra dalijamas santuokos pabaigoje, šios lėšos sutuoktiniui turi būti kompensuojamos (žr. pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. kovo 5 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-70/2014](#); 2020 m. balandžio 23 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-111-687/2020](#) 37 punktą). Įstatymas neįtvirtina būtinybės kompensaciją išmokėti pinigais, todėl tam tikrais atvejais dalijant bendrą sutuoktinių turto kompensuojamos sumos dydžiu faktiškai gali būti nukrypstama nuo bendrosios jungtinės nuosavybės lygių dalių principo. Siekiant nustatyti, ar yra pagrindas taikyti [CK 3.98](#) straipsnio 2 dalį, turi būti įvertintos šios aplinkybės: ar vienas iš sutuoktinių, ar jie abu iki sukurdamiesi bendrąjį jungtinę nuosavybę turėjo asmeninio turto; ar sutuoktinių turėtas asmeninis turtas buvo panaudotas kuriant bendrąjį jungtinę nuosavybę; kokio dydžio asmeninės investicijos buvo padarytos kuriant bendrąjį jungtinę nuosavybę ir pan. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gegužės 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-157-378/2020](#), 42, 43 punktai). Tam, kad būtų apskaičiuota priteistina kompensacija [CK 3.98](#) straipsnio 2 dalies pagrindu, turi būti nustatytas asmeninių investicijų dydis, kurį įrodyti turi tai teigianti bylos šalis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-191-378/2020](#), 55 punktą).
26. Nagrinėjamoje byloje atsakovė kasaciniame skunde teigia, kad teismai neteisingai taikė [CK 3.123](#) straipsnio nuostatas ir, įvertinę atsakovės investuotas lėšas į ginčo turtą, turėjo nukrypti nuo lygių dalių principo. Atsakovės teigimu, pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai atsakovei nepriteisė nei didesnę turto dalies, nei kompensacijos už jos panaudotas asmenines lėšas ginčo turtui įsigyti.
27. Nagrinėjamoje byloje teismai nustatė, kad santuokos metu sutuoktiniai bendrosios jungtinės nuosavybės teise buvo įgiję butą (*duomenys neskelbtini*), ir žemės sklypą su statiniais (*duomenys neskelbtini*); santuokos metu atsakovė asmeninės nuosavybės teise buvo įgijusi 2/3 dalis buto (*duomenys neskelbtini*), ir butą (*duomenys neskelbtini*); atsakovė 1999 m. rugsėjo 10 d. pirkimo-pardavimo sutarties pagrindu pardavė 2/3 dalis buto (*duomenys neskelbtini*), už 24 000 Lt (6951 Eur); sutuoktiniai 2006 m. rugpjūčio 10 d. pirkimo-pardavimo sutarties pagrindu pardavė butą (*duomenys neskelbtini*), už 198 000 Lt (57 345 Eur); sutuoktiniai 2007 m. gruodžio 21 d. pirkimo-pardavimo sutarties pagrindu pardavė žemės sklypą su statiniais (*duomenys neskelbtini*), už 295 000 Lt (85 438 Eur); 2008 m. sausio 25 d. buvo sudaryta paskolos sutartis, kurios pagrindu ieškovas pardavė G. C. 200 000 Lt (57 924 Eur). Atsakovė 2008 m. sausio 31 d. pirkimo-pardavimo sutarties pagrindu pardavė D. A. L. savo asmeninės nuosavybės teise turėtą butą (*duomenys neskelbtini*) už 700 000 Lt (202 734 Eur); 20 000 Lt (5792 Eur) pirkėjas sumokėjo iki pirkimo-pardavimo sutarties pasirašymo, 500 000 Lt (144 810 Eur) įsipareigojo sumokėti iki 2008 m. vasario 1 d., likusias 180 000 Lt (52 132 Eur) turėjo sumokėti per septynis kalendorines dienas nuo pardavėjos (atsakovės) faktinio gyvenimo pabaigos parduotame bute dienos. Bylą nagrinėję teismai nustatė, kad AB SEB banko sąskaita Nr. (*duomenys neskelbtini*) naudojosi abu sutuoktiniai ir joje buvo laikomos tiek bendros santuokinės, tiek asmeninės atsakovės lėšos. Teismai iš AB SEB banko sąskaitos Nr. (*duomenys neskelbtini*) išrašo nustatė, kad D. A. L., vykdydamas įsipareigojimus pagal pirkimo-pardavimo sutartį, 2008 m. vasario 1 d. pervėdė į nurodytą banko sąskaitą 500 000 Lt (144 810 Eur) už įsigytą butą (*duomenys neskelbtini*).
28. 2008 m. kovo 7 d. buvo sudaryta žemės sklypo ir dar nebaigto statyti gyvenamojo namo (*duomenys neskelbtini*), pirkimo-pardavimo sutartis, kurios 3.3 punkte buvo nurodyta, kad pardavėjams 258 000 Lt (74 722 Eur) turi būti sumokėti lygiomis dalimis iki 2008 m. kovo 13 d. Iš AB SEB banko sąskaitos Nr. (*duomenys neskelbtini*) 2008 m. kovo 4 d. buvo atlikta 370 000 Lt (107 159 Eur) pavedimas į kitą sąskaitą Nr. (*duomenys neskelbtini*), kuri, kaip nustatė bylą nagrinėję teismai, taip pat buvo bendra abiejų sutuoktinių sąskaita ir iš jos 2008 m. kovo 12 d. grynaisiais pinigais buvo šimta 370 000 Lt (107 159 Eur) AB SEB banko 2021 m. balandžio 28 d. raštas Nr. (*duomenys neskelbtini*) patvirtino, kad 370 000 Lt (107 159 Eur) grynaisiais pinigais šėniam operaciją 2008 m. kovo 12 d. atliko ieškovas D. D.
29. Byloje šalys neginčijo aplinkybės, kad ieškovo ir atsakovės šeima apsigyveno įsigyjamame name (*duomenys neskelbtini*) 5, 2008 m. liepos mėnesio pradžioje ir namas buvo visiškai įrengtas, visi statybos ir aplinkos tvarkymo darbai buvo užbaigti. Kurį ludytojos apklauštas D. A. L. teismo posėdžio metu patvirtino, kad paskutinę įsigyto buto (*duomenys neskelbtini*), kainos dalį – 180 000 Lt (52 131,60 Eur) jis atsakovei sumokėjo 2008 m. liepos mėnesio pradžioje, kai atsakovė atlaivino jam parduotą butą. Iš bylos pateikto atsakovės 2008 m. liepos 10 d. pareiškimo nustatyta, kad D. A. L. visiškai atsisakė su atsakove už parduotą butą (*duomenys neskelbtini*).
30. Bylą nagrinėję teismai atsižvelgdami į tai, kad 2008 m. sausio 1 d. ginčo šalys turėjo sukaupusios 493 000 Lt (142 783 Eur) už parduotą bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise turėtą turtą nusprendė, kad šie pinigai buvo bendros sutuoktinių lėšos. Atsakovė nuo 2008 m. vasario 1 d. turėjo mažiausiai 520 000 Lt (150 602 Eur) už parduotą butą (*duomenys neskelbtini*), todėl šie pinigai teismų buvo pripažinti asmeninėms atsakovės lėšoms.
31. Bylą nagrinėję teismai, ištyrę ir įvertinę 2008 m. kovo 7 d. sudarytą žemės sklypo ir dar nebaigto statyti gyvenamojo namo (*duomenys neskelbtini*), pirkimo-pardavimo sutartį, nustatė esmines šiai bylai reikšmingas aplinkybes: 1) žemės sklypas ir gyvenamasis namas (*duomenys neskelbtini*), ginčo šalių buvo perkami bendrosios jungtinės nuosavybės teise (Sutarties 2.1. punktas); 2) ginčo šalys pardavėjams iki 2008 m. kovo 13 d. įsipareigojo sumokėti ir sumokėjo 258 000 Lt (74 722 Eur).
32. Minėta, jog tam, kad būtų apskaičiuota priteistina kompensacija [CK 3.98 straipsnio](#) 2 dalies pagrindu, turi būti nustatytas asmeninių investicijų dydis, kurį įrodyti turi tai teigianti bylos šalis.
33. Pagal gausiai išplėtotą kasacinio teismo formuojamą praktiką teismai, vertindami šalių pateiktus įrodymus, remiasi įrodymų pakankamumo taisykle, o išvada dėl konkrečios faktinės aplinkybės egzistavimo daroma pagal vidinį teismo įsitikinimą, grindžiamą visapusiškai ir objektyviai visų reikšmingų bylos aplinkybių išnagrinėjimu. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąjį reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadą apie tam tikrą įrodinimo dalykų konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. rugsėjo 27 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-333-248/2018](#) 33 punktą; 2018 m. spalio 2 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-351-687/2018](#) 45 punktą; 2021 m. sausio 13 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-180-611/2021](#) 65 punktą).
34. Bylą nagrinėję teismai, ištyrę ir įvertinę pirmiau aptartas aplinkybes bei šalių teiktus įrodymus, nustatė, kad nagrinėjami atveju pačioje nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo sutartyje buvo nurodyta, jog ginčo turtas įgyjamas bendrojo jungtinės nuosavybės, todėl teismams nebuvo pagrindo spręsti kitaip. Teisėjų kolegija nurodo, kad ginčo turtas buvo įgytas santuokos metu, taigi galiojant [CK 3.87](#) straipsnio 1 dalyje įtvirtintai bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės prezumpcijai, kurios atsakovė lėšomis įrodinėjo priemonėmis nepaneigę, taip pat nepateikė į bylą duomenų, jog ji į ginčo turtą būtų investavusi savo asmenines lėšas. Išskyrus byloje su priešiškiniu pateiktą 2008 m. sausio 30 d. buto (*duomenys neskelbtini*), pirkimo-pardavimo išimokėtina sutartį bei duomenis apie pinigų, gautų pardavus jam asmeninės nuosavybės teise priklausančią butą (*duomenys neskelbtini*), gavimą. Atsakovės teiginiai, kad jos asmeninės lėšos buvo laikomos AB SEB banko sąskaitose nėra pagrįsti jokiais įrodymais (pinigų pervedimo ar pinigų pervedimo paskirties nurodymu), priešingai, kaip nustatė bylą nagrinėję teismai, AB SEB banko sąskaitoms Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskelbtini*) bendrai naudojosi abu sutuoktiniai ir jose buvo laikomos tiek santuokinės, tiek asmeninės lėšos, o atsakovė byloje nepateikė įrodymų, kur ir kada buvo panaudotos bendros santuokinės lėšos, o kur buvo panaudotos jos asmeninės lėšos.
35. Nagrinėjami bylai svarbi ir kita teismų nustatyta aplinkybė, kuri susijusi su lėšų, skirtų žemės sklypui ir gyvenamajam namui įsigyti, gavimo ir sumokėjimo momentu.

36. Byloje nustatyta, kad 2008 m. sausio 1 d. ginčo šalys turėjo sukaupusios 493 000 Lt (142 783 Eur) už parduotą bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise turėtą turtą. Gyvenamojo namo (*duomenys neskelbtini*) statybai pradėti buvo pasitelktas rangovas G. C., šiam pagal 2008 m. sausio 25 d. sudarytą paskolos sutartį buvo perduoti 200 000 Lt (57 924 Eur). Ginčo šalys pardavėjams iki 2008 m. kovo 13 d. įsipareigojo sumokėti ir sumokėjo 258 000 Lt (74 722 Eur). Taigi žemės sklypui ir dar nebaigiam statyti gyvenamajam namui įsigyti iš viso buvo reikalingi 458 000 Lt (132 664 Eur). Šiems pinigams sumokėti pakako bendrų santuokinių lėšų.
37. Nors atsakovė byloje teigė, kad ginčo žemės sklypas ir gyvenamasis namas didžiąja dalimi buvo įgyti ir įrengti iš atsakovės asmeninių lėšų, jai 2008 m. sausio 31 d. pardavus tuo metu asmeninės nuosavybės teise turėtą nekilnojamąjį turtą, tačiau pagal byloje teismų šiturtus ir įvertintus įrodymus nustatyta, kad už buto (*duomenys neskelbtini*) pardavinį atsakovė 20 000 Lt (5792 Eur) gavo iš pirkėjo iki pirkimo-pardavimo sutarties pasirašymo, t. y. 2008 m. sausio 31 d., 500 000 Lt (144 810 Eur) pirkėjas sumokėjo 2008 m. vasario 1 d., o likusius 180 000 Lt (52 1312 Eur) atsakovė gavo tik 2008 m. liepos pradžioje. Teisėjų kolegija pažymi, kad 2008 m. sausio 25 d. perdavus pinigus G. C. atsakovė pirmąsias įplaukas už buto (*duomenys neskelbtini*) pardavinį gavo tik 2008 m. sausio 31 d. ir 2008 m. vasario 1 d., taigi atsakovės asmeninės lėšos negalėjo būti panaudotos gyvenamojo namo (*duomenys neskelbtini*) pradiniai statybai. Dėl to bylą nagrinėję teismai pagal nustatytas pinigų pervedimo ir gavimo momento aplinkybes teisingai nusprendė, kad 200 000 Lt (57 924 Eur), perduoti rangovui G. C. pagal 2008 m. sausio 25 d. sudarytą paskolos sutartį, buvo paimti iš bendrų santuokinių lėšų, nes tuo metu atsakovė dar nebuvo pardavusi buto (*duomenys neskelbtini*). Visą žemės sklypo ir gyvenamojo namo (*duomenys neskelbtini*) įsigijimo kainą sutuoktiniai pardavėjams įsipareigojo sumokėti ir sumokėjo iki 2008 m. kovo 13 d.: AB SEB banko 2021 m. kovo 30 d. pateiktas raštas Nr. (*duomenys neskelbtini*) su sąskaitos išrašu patvirtino, kad iš banko sąskaitos Nr. (*duomenys neskelbtini*) 2008 m. kovo 12 d. buvo grynaisiais pinigais išimta 370 000 Lt (107 159 Eur) ir šių pinigų grynaisiais išėmimo operaciją 2008 m. kovo 12 d. atliko ieškovas (AB SEB banko 2021 m. balandžio 28 d. raštas Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Pažymėtina, kad banko sąskaita Nr. (*duomenys neskelbtini*) buvo bendrai naudojama abiejų sutuoktinių.
38. Byloje nustatius aplinkybes, kad ginčo žemės sklypas ir gyvenamasis namas buvo įgyti santuokos metu, ir pirkimo-pardavimo sutartyje aiškiai nurodžius, kad turtas buvo įgyjamas sutuoktinių bendrojo jungtinės nuosavybės, nepagrįsti atsakovės argumentai, kad ginčo žemės sklypui ir gyvenamajam namui įgyti bei įrengti buvo panaudotos atsakovės lėšos, gautos šiai pardavus asmeninės nuosavybės turėtą butą (*duomenys neskelbtini*).
39. Teisėjų kolegija pažymi, kad atsakovės prašomas padalyti turtas yra įgytas santuokos metu, ir nors ji byloje teigė, kad prie jo įsigijimo prisidėjo savo asmeninėmis lėšomis, tačiau pirkimo-pardavimo sutartyje buvo aiškiai išreikšta atsakovės valia įsigyti šį žemės sklypą ir gyvenamąjį namą būtent bendrojo sutuoktinių, o ne asmeninės nuosavybės. Ginčo turtas Nekilnojamojo turto registre įregistruotas kaip bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, pinigai, panaudoti turtui įgyti, taip pat buvo paimti iš bendrai naudojamų banko sąskaitų, todėl pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai pagrįstai nusprendė, jog ginčo žemės sklypas ir gyvenamasis namas buvo įsigyti bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise, priklauso abiem šalims lygiomis dalimis, todėl šis turtas dalytinas šalims po 1/2 dalį, nesant pagrindo nukrypti nuo sutuoktinių turto lygių dalių principo ([CPK 3, 123 straipsnio 1 dalis](#)).

Dėl bylos procesinės baigties

40. Apibendrinama nurodant argumentus ir atsižvelgdama į nutartyje išvardytą kasacinio teismo praktiką, teisėjų kolegija konstatuoja, kad teismai, nustatę, jog byloje nebuvo įrodyta, kad sutuoktinėms įsigyjant gyvenamąjį namą ir žemės sklypą buvo panaudotos atsakovės asmeninės lėšos, pagrįstai nusprendė nebuvus pagrindo nukrypti nuo sutuoktinių lygių dalių principo dalijant ginčo žemės sklypą ir gyvenamąjį namą tarp sutuoktinių. Tokia teismų išvada neprieštarauja [CPK 3.98](#) straipsnio 2 dalies, [3.123](#) straipsnio 1 dalies nuostatomis, kasacinio teismo formuojamai praktikai.
41. Įvertinusi visa, kas išdėstyta pirmiau, teisėjų kolegija nusprendžia, kad kasaciniu skundu atsakovės skundžiamų teismų procesiniai sprendimai yra teisėti ir pagrįsti, remiantis kasaciniame skunde nurodytais argumentais naikinti juos nėra pagrindo, todėl apeliacinės instancijos teismo nutartis, kuria paliktas nepakeistas pirmosios instancijos teismo sprendimas, paliekama nepakeista ([CPK 359](#) straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

42. [CPK 98](#) straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. Dėl šių išlaidų priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskačiavimu ir pagrindimu. Šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos.
43. Ieškovas, teikdamas atsiliepinimą į kasacinį skundą, prašė teismo priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, tačiau įstatymo nustatyta tvarka nepateikė tai patvirtinančių įrodymų, todėl jo prašymas negali būti tenkinamas ([CPK 93](#) straipsnio 4 dalis).
44. Kasaciniame teisme pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, nebuvo rengiama.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 11 d. nutartį palikti nepakeistą.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai
Bublikė

Artūras Driukas

Jūratė Varanauškaitė